

התאגדות ליוסף הסמוע

גלריה

"צומת גולני" מתוך הספר "כל מקום - נוף ישראלי עם אנדרטה"

עוד כולל הספר המשובח הזה מאמר מאת אבנר בן עמוס על אנדרטאות וטקסים בישראל. בן עמוס מזכיר את כפל הפנים של מעשה ההנצחה: מצד אחד, "מעשה ההנצחה החוזר על עצמו הוא הווכמה של נכונות האומה לשמר את זכר החיילים"; ומצד שני, מאחר שמעשה ההנצחה הלאומי מבליט רווקא את הדמיון בין התקופות השונות בחיי הנוף הקיבוצי, "מקבלים כל החיילים המתים אותם פנים ומותם מקבל אותה משמעות".

במסה מרתקת ומעמיקה, שנקודת המר צא שלה היא שירו של יהודה עמיחי, "הער לם מלא זכירה ושכחה", כתבה יעל שנקר על עבודת הויתרון הישראלית תוך התברנות באנדרטה בחוליקאת, שהוקמה לזכר לוחמי גידוד 54 של חטיבת גבעתי, ותוך התבוננות בשירו של עמיחי שלחם במקום, ובתצלום של גבעה 138.5, שעליה ניצבה אנדרטה לזכר לוחמי חטיבת הפלמ"ח. המסה הזאת יפה במיוחד משום ששלושת מושאי ההתבוננות של הכתבת עומרים בה כמשל לאופן המיוחד שבו זוכרים אצלנו.

190

"כל מקום - נוף ישראלי עם אנדרטה" - דוריה דומיני, פראנץ לבדינגר
• עורך: מאיר וינוודר, הוצאת חרונג, 110 עמ'

עורכת האלבוים המאופק, המסוגגן והמרים הזה, שנושאי הוא אנדרטאות ויתרון בנוף הישראלי, הקרימו לו תיאור קצר של תהליך הפקתה: יותר מאלף אנדרטאות הוקמו לזכר הגופלים לפני הקמת המדינה ואחד ריב. בפברואר 1998 יצאו השתיים למסע צילום ברחבי ישראל, בחרו 180 אנדרטאות וצילמו אותן. 105 תצלומים נכללים באלבום הזה, שגלושים לו גם דברים מאת מאיר וינוודר (הוא מבחין שהפרויקט הזה נערך רווקא בירי נשים ומנסה את שיקוליון של האמניית הצלמות).

המאמר המסכם בין המאמרים הפותחים את הספר הוא "מול הקברים" מאת חנו חביר; גם נקודת המוצא במאמר המרתק הזה היא שיר: "שמחת עניים", שיר הפתיחה מהפואמה מאת אלתרמן. חבר קושר את השיר הזה לפסלו של נתן רפפורט מ-1953 המוצב בקיבוץ נגבה, ולפסלה של בתיה ליינסקי, מאותה שנה, המוצב בכפר יהושע. אוסף התצלומים בשתור-לבן ובצבע בספר מרשים ביותר. הן מצד איכותם והן מצד רישומם המצטבר מלמרים התצלומים האלה על הויתרון הלאומי שלנו, על התודעה הלאומית ועל האופן שבו המרחב משקף את חוויית האובדן הישראלית. "כל מקום" הוא ספר שצריך להיות בכל בית ישראלי. בתיה גור